

Sever Negrescu

Strigături în șoaptă

ediția a II-a

Sever Negrescu

Strigături în șoaptă

ediția a II-a

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

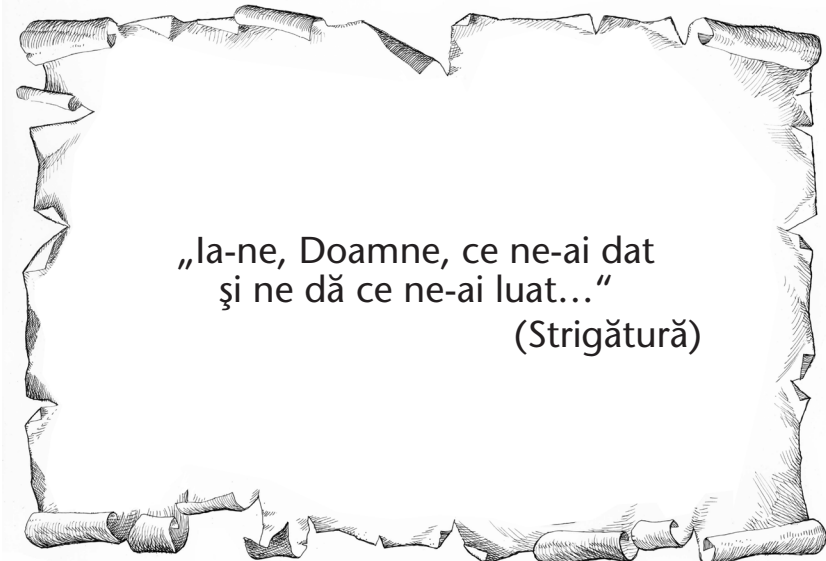
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

2015

Cuprins

Cuvânt înainte: <i>Jurnalul seninătății</i>	7
Îngroparea pământului (sau Amintiri din Ceapeu)	13
Masa	25
Om mare	33
Timpuri	37
Colacul lui Dumnezeu	41
La Moară	45
Sufletul	51
Poștașul	55
Scrisori din Comunism	59
Singurătăți	69
Ultima Adeziune	75
Iertare	79
Vraja ploilor	85
Vitele	93
Tatăl nostru și-un vițel	103
Paznicul pământului	107
Icoana	111
Toleranță	121
Răstăul	125
Oriunde	131
Nedeea	135
<i>Postfață</i>	141

„Ia-ne, Doamne, ce ne-ai dat
și ne dă ce ne-ai luat...”
(Strigătură)

Cuvânt înainte

JURNALUL SENINĂTĂȚII

de Paul Aretzu

*P*ărintele Sever Negrescu este un adevărat cărturar, poet, cercetător în domeniul spiritualității creștine, editor de reviste și cărți religioase, un foarte bun cunoscător al limbii, obiceiurilor și tradițiilor populare din zona Mehedințiului, de unde provine.

Poezia sa se înscrie firesc la confluența dintre cultura populară de profunzime și cea religioasă, relevând astfel tiparul etern, reprezentat de simbolica sacră, imprimat fertil în profan, altfel spus, neconținută concurență dintre Dumnezeu și creație. Volumul de față poartă pecetea acestui realism iluminat, a antinomiei dintre bine și rău din perioada consolidării comunismului, când, împotriva tuturor presiunilor exercitate, caracterul autentic, esențial al satului, aspectele lui arhetipale au supraviețuit. Fără îndoială că sub seninătatea definitorie a cărții se consumă o intensă dramă.

Născut sub această zodie nefastă, rustic, într-o clăie de fân, poetul se înscrie într-un traseu creștin, cuviincios: *Eram o palmă de carne roșie, însuflețită / și amestecată cu paie. Până târziu am crezut / că barza m-a adus acolo în grădină. Pe locul / acela crescuse un cireș în care dormeau găinile. // Era prin luna lui*

februarie / În douăzeci de zile, Sfinții Leon / al Catalaniei și Cuviosul Visarion [Îngroparea pământului]. Elementaritatea existentului, topografia specifică, exactitatea reperelor plasează evenimentele în satul original, în centrul generativ al lumii, în plin travaliu sacru: Casa ne era așezată pe un deal domol / între ogașul lui Cârtoș și ogașul Ibraim, / deal tăiat de un drum șerpuitor ce lega / linia Husnicioarei de culmea Husnicioarei. // ... // Străjuia albă în mijlocul unor grădini / veșnic verzi. Curte mare, întorceai carul / în ea, în stânga era un țarc pentru oi, / pățulul, cocina porcilor și binala cu trei // încăperi, cea din mijloc fiind vatra / în care se aflau: țăstul, oalele, căldările, / masa rotundă cu trei picioare, patru scăunele, / linguri de lemn, străchini de pământ, ștergare [Idem]. Sobrietatea inventarului etnografic este, evident, o reducere a universului la imaginea casei, mod de gândire esențializată și simbolică, propriu și viziunii artistice a lui Brâncuși.

În integralitatea sa, textul, sub forma unui discurs retrospectiv și în bună măsură descriptiv, conține în acest tip de anamneze o tensiune deductibilă, o nostalgie sobră, o tentativă de recuperare spirituală a paradisului pierdut, dar și bucuria inclusă de a binecuvânta existența, împlinirea unui cod consuetudinar. Autorul relevă indirect contradicția dintre inocența copilăriei, dintre casa parentală / primordială ca sediu al existenței curate și vicisitudinile provocate de comunism care au tulburat echilibrul și continuitatea strămoșească. Universul rural, blând, paradiziac, constituit după dimensiunea eternă și efemeră a omului, neidilizat, respectă modelul

ontologic al cosmicității. Or, forța poeziei părintelui Sever Negrescu este dată tocmai de totala simplitate: *tinda era străjuită de o prispă de lemn / mare și verde ca bolta de vie din fața casei; / în dreapta erau scările care coborau în beci, / apoi, un pat din care se vedea tot satul, // de la Selișteni până la Priboiești / și din culmea fără nume până-n culmea numită / Ci-oacă, unde erau Biserica și Cimitirul [Idem].* Aspectul religios apare ca dimensiune esențială a omului de la țară, fiind transmis tot prin tradiție, manifestându-se, de la sine, în firea lucrurilor.

Drama socială, morală a oamenilor, colectivizarea, confiscarea bunurilor, răsturnarea ierarhiilor, nedreptățile nu sunt exprimate direct, vehement, ci abia sugerate prin gesturi semnificative. Bunicul, *după ce și-a făcut cruce și a sărutat / cu întreită metanie pământul, a început / să sape scoțând cu grijă roțile și fierul unui plug. A astupat groapa cu același ritual. // Pe potecă, la întoarcere și bătrânii / salcâmi îi auzeau oful: băăă, ne-au luat / totuluitot și nu s-au mulțumit, / ne-au îngropat și puterea, pământul... // În ogașul Prăjneni fuseseră îngropate: / pluguri, căruțe, care, grăpi, batoze, / cazane, juguri, rostul oamenilor, – / rodul cutremurător al colectivizării [Idem].* Ascunderea uneltelor, ocultarea suferinței, exprimarea venerației față de pământ sunt semne ale rezistenței țărănești.

Totuși, prin mijloace insidioase, efectele nefaste nu se lasă prea mult așteptate. Ritualul mesei, cu toate conotațiile lui sacre, devine prilej pentru a învedera alienarea: cină a însingurării, a evocării

ale preotului. Imaginile revelează poeticitatea mitologiei rurale: *Gheorghe vorbea cu vacile: voi nu vedeți / că cerul s-a mocirlit și pământul strălucește. / Așa i se arăta lui, o lumină care / ieșea din pământ tot a ploaie [Vraja ploilor].*

Uneori, textele conțin mici trame pilduitoare pentru societatea țărănească într-o perioadă istorică nefavorabilă: copiii care împrăștie manifeste satirice la adresa oficialităților comuniste sunt pedepsiți aspru de securitate, un politician ateu, după ce, de Crăciun, refuzase cu dispreț preotul și icoana, îmbolnăvindându-se grav se convertește, un *chiabur*, om în vârstă, stimat, este bătut cu *răstăul* de la jug de un vecin devenit comunist.

Poetul este un subtil cunoscător al cavaleriei / aristocrației țărănești, al osmozei dintre sacru și profan din viața satului, decelând constantele unei civilizații în declin: *Două săptămâni a stat în spital / cu trei coaste rupte. Îi spuneau, / nu-l lăsa nea Ioniță, / dă-l în judecată; / zicea, mă, io n-am fost prin judecăți // în viața mea, dacă atât a știut, / atât s-a priceput, / atât a făcut, / am șaptezeci de ani da până acu / nu m-a bătut nimeni cu răstăul [Răstăul].*

Elementul stabil, textura volumului o constituie viața domestică, tradițională, firesc umană a țăranilor din zona submontană a Mehedințiului, o imagine detaliată aproape breugelian: *Femeile aveau războiul întins: / covoare, macate, preșuri. Bărbații / făceau pârtie prin zăpadă, / de la drum până la tindă. // După sobă era întinsă pielea porcului / pe nuiete de alun încrucișate, să se / usuce, să fie bună de opinci.*

În grindă / se legăna ispititoare bășica umflată. // Într-o iarnă bunicul mi-a explicat, / așa este și globul pământesc, / rotund și firav ca o bășică, iar / Danemarca are capitala în Copenhaga [Icoana].

Autorul este martorul copil care se străduiește să înțeleagă, fără prejudecăți, clivajul, criza existentă între lumea veche, bazată pe cutume, pe credință, pe rituri sacre și ordinea nouă, impusă cu violență, nefirească, alienantă. De aceea, oamenii sunt nevoiți să se comporte disociativ, să se dedubleze, să strige adevărul în șoaptă.

Poezia are un stil simplu, fără mulți tropi, bazându-se pe o raritate, uneori pe un dialog monologic, pe franchețea și limpezimea discursului.

Cartea părintelui Sever Negrescu, evocatoare, implicit nostalgică, tânjind după satul copilăriei, este, fără îndoială, având în vedere și caracterul ei confesiv, un jurnal al seninătății.

ÎNGROPAREA PĂMÂNTULUI

(sau Amintiri din Ceapeu)

Născut în al treisprezecelea an de republică
română și populară, n-o să înțeleg niciodată
dacă marele eveniment a fost
un eșec sau o binecuvântare.

S-a petrecut într-o claie:
mama se dusese să tragă fân pentru oi,
avea în mână un cârlig de lemn cu trei capete
întoarse și ascuțite. A tras o dată, de două ori

De trei ori și a strigat. Începuseră
durerile Facerii. Tata era la colectiv,
avea funcție, contabil, bunicul tot la colectiv,
muncitor pe procente și pe câte un pumn de
boabe.

A venit biata bunică, Pigui Elena,
născută Crețescu și a-nceput să bocească:
ce făcuși, fă Ilincă, ce făcuși? În loc de orice
răspuns au țâșnit țipetele mele.

Eram o palmă de carne roșie, însuflețită
și amestecată cu paie. Până târziu am crezut
că barza m-a adus acolo în grădină pe locul
unde crescuse un cireș în care dormeau
găinile.

Era prin luna lui februarie
în 20 de zile, Sfinții Leon
al Catalaniei și Cuviosul Visarion,
frig de înghețau focurile-n vatră,

Din care cauză nici fulgii de zăpadă
nu se încumetau să atingă pământul, ci,
după câteva dansuri și o singură privire
se întorceau în cerul cald și înalt.

M-au dus repede în casă și mi-au făcut
cele cuviincioase momentului: îmbăiere,
alăptare, turtițe, ursite. Acesta a fost
primul meu drum, făcut în alte brațe.

La opt zile m-au botezat. Tata era și cântăreț bisericesc, de fapt, cam pe atunci i-au pus în vedere să aleagă între a rămâne la Biserică sau la colectiv. A ales Biserica.

Casa ne era așezată pe un deal domol între ogașul lui Cârtoș și ogașul Ibraim, deal tăiat de un drum șerpuitor ce lega linia Husnicioarei de culmea Husnicioarei.

Fusese mutată de la drum înainte de a mă naște eu. Bunicul era speriat de venirea colectivei și nu voia să se uite nimeni în curtea lui. Un fel simplu de a protesta.

Străjuia albă în mijlocul unor grădini veșnic verzi. Curte mare, întorceai carul în ea, în stânga era un țarc pentru oi, pătulul, cocina porcilor și binala cu trei

s-ajung eu slugă la Stat pe-un pumn
de boabe și doi lei ziua de oase rupte,
nu v-ar mai înghiți nici sfântul cer,
că-n pământ viermii-or să vă roadă, –

erau aceste cuvinte o rugă păgână
a unui suflet creștin și amar,
rugăciune repetată odată cu
zorii dulci ai fiecărei zile acre.

Tinda era străjuită de o prispă de lemn
mare și verde ca bolta de vie din fața casei;
în dreapta erau scările care coborau în beci,
apoi, un pat din care se vedea tot satul,

de la Selișteni până la Priboiești
și din culmea fără nume pînă-n cea numită
Cioacă, unde erau Biserica și Cimitirul.
Dincolo de cimitir venea satul Roșia.